

Datum: 2026-01-05

Diarienummer: LI2024/02009

Avsändare: Sokigo AB

Till: Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

E-post: li.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: li.spn@regeringskansliet.se

Remissvar: Boverkets rapport "En gemensam väg för PBL-ärenden"

Sammanfattning

Sokigos system hanterar i dag över 80 procent av alla bygglovsärenden i Sverige, samt stora volymer andra PBL-, miljö- och tillståndsärenden.

Sokigo tillstyrker införandet av en gemensam klassificeringsstruktur, tydliga nyckeltal och tekniska specifikationer för ärenden enligt plan- och bygglagen, som implementeras genom bindande föreskrifter (scenario 4 i rapporten).

- Avsaknaden av nationella ramverk med enhetlig klassificeringsstruktur, standarder och vägledningar är i dag det största hindret för en effektiv digital hantering av PBL-ärenden. Det är därför av största vikt att förslaget genomförs skyndsamt.
- En gemensam klassificeringsstruktur följer både EU:s och branschens riktlinjer för digitalisering och främjar interoperabilitet, öppenhet och standardisering. Därigenom bidrar det till stärkt konkurrens och innovation.

Sokigo avstyrker införandet av ett statligt centralt system för hantering av PBL-ärenden med fokus på bygglovsprocessen (scenario 7 i rapporten).

- När den klassificeringsstruktur som föreslås i scenario 4 införs faller behovet av ett tvingande statligt system. Dagens välfungerande systemstöd kan kontinuerligt anpassas till nya krav och riktlinjer och möta kommunernas behov.
- Eftersom det föreslagna systemet enbart omfattar bygglovsprocessen saknar det stöd för en rad viktiga delar av PBL-ärendehantering. Förslaget skulle alltså tvinga kommuner till dubbla systemmiljöer, vilket skapar merkostnader, bygger in risker och minskar effektiviteten.
- Förslaget motverkar öppenhet och konkurrens, står i direkt strid med EU:s digitala strategi, fråntar kommunerna handlingsutrymme och hämmar utveckling.
- Förslaget bygger på otillräcklig utredning och konsekvensanalys.

Regeringen bör alltså prioritera och fullt ut implementera en gemensam klassificeringsstruktur enligt scenario 4.

Inledning

En effektiv och hållbar digitalisering förutsätter att hela samhällsbyggnadsprocessen omfattas, med gemensamma nationella standarder, klassificeringsstrukturer och digitala ramverk som grund.

Flera analyser, bland annat inom Smart Built Environment-programmet där Lantmäteriet, Boverket, DIGG och SKR har deltagit, visar att den årliga samhällsekonomiska nyttan av en fullt digitaliserad samhällsbyggnadsprocess kan uppgå till cirka 50 miljarder kronor. Det inkluderar inte enbart besparingar i kommunal handläggning, utan även följande önskvärda effekter:

- Förkortade ledtider från planering till färdig byggnad
- Effektivare processer i kommuner, myndigheter och byggbransch
- Minskade kostnader för fel och omarbetningar i byggprojekt
- Minskad administration och snabbare tillgång till uppdaterade data
- Ökad produktivitet i förvaltning och drift av byggd miljö.

Det är alltså mycket eftersträvänsvärt att arbeta för en *fullt* digitaliserad samhällsbyggnad. Därför är det viktigt att varje förslag bygger på ett helhetsperspektiv som ser till hela PBL-kedjan. Det gör rapporten i hög grad när det gäller en förbättrad klassificeringsstruktur, men inte i fråga om ett eventuellt centraliserat systemstöd eftersom omfattningen begränsas till rena bygglovsärenden.

Utredningen bakom rapporten har alltså inte tagit sig an hela frågan om att digitalisera hanteringen av ärenden enligt plan- och bygglagen.

Införande av gemensam klassificering, specifikationer och föreskrifter (scenario 4)

Scenariot innebär att staten tar ett tydligt ansvar för klassificering, nyckeltal och tekniska specifikationer, samt att implementeringen sker genom bindande föreskrifter.

Förslaget bygger tydligt på EU:s digitala strategi, med fokus på interoperabilitet, öppenhet och standardisering. I linje med strategin främjar det konkurrens och innovation genom så kallade federerade, öppna lösningar, där uppgifter så långt möjligt enbart lagras hos den som först dokumenterat uppgiften.

Gemensamma strukturer möjliggör digitalisering

Sokigo ser, i likhet med Boverket och andra myndigheter, att det verkliga hindret för en effektiv digital bygglovsprocess i dag är avsaknaden av gemensamma nationella

klassificeringar, standarder och vägledning. [Forskning](#) visar tydligt att standardisering främjar konkurrens och innovation, inte minst på digitala marknader.

När kommunernas lösningar bygger på samma struktur kan fler aktörer konkurrera om att leverera systemstöd vilket bidrar till en välfungerande marknad. Det ger såväl leverantörer som kommuner möjlighet att utvecklas.

En gemensam klassificeringsstruktur anpassar också svensk samhällsbyggnad till internationella krav. Det stärker Sverige och möjliggör samverkan, export och kunskapsutbyte med andra medlemsländer.

Välfungerande IT-lösningar finns

Flera utredningar, bland annat från Riksrevisionen, Boverket och branschorganisationer, visar att välfungerande och effektiva systemstöd för PBL-ärenden redan finns på plats i kommunerna. Det är alltså bristen på gemensamma standarder som håller tillbaka digitaliseringen, inte tekniska förutsättningar. Att fullt ut implementera förslaget i scenario 4 kommer att ytterligare främja organisk utveckling genom att fler aktörer arbetar utifrån samma grund.

Centralt och tvingande system (scenario 7)

Scenariot innebär att ett nationellt digitalt system utvecklas och tillhandahålls av en statlig aktör, tillsammans med krav på kommuner att använda systemet.

Principerna om interoperabilitet, konkurrensneutralitet och teknisk öppenhet är bärande fundament i EU:s digitala strategi och Interoperable Europe Act. Ett statligt system i linje med scenario 7 skulle strida mot Sveriges strävan mot en effektiv och EU-förenlig digitalisering, liksom mot EU:s och branschens riktlinjer för digitalisering och en öppen marknad.

Klassificeringsstruktur gör ett statligt system överflödigt

Hindret för en effektiv och heltäckande digitalisering ligger i dag i bristen på gemensamma utgångspunkter för alla aktörer, såväl kommuner som systemleverantörer. När den klassificeringsstruktur som föreslås i scenario 4 införts faller behovet av ett tvingande statligt system. Dagens välfungerande systemstöd kan kontinuerligt anpassas till nya krav och riktlinjer och möta kommunernas behov.

Kommunerna tvingas till dubbla systemmiljöer

En mycket stor brist i scenario 7 är att det enbart fokuserar på centralisering av hanteringen av bygglovsärenden.

Dagens bygglovssystem fungerar som nav för en rad ärendetyper, exempelvis plan-, mät & kart-, tomträtts-, bostadsanpassningsbidrags-, OVK- och miljöärenden. De är integrerade med e-tjänster, GIS, automatisering och arkivsystem. Inget av dessa behov tillgodoses av den föreslagna lösningen. Att bryta ut bygglovsprocessen till ett separat system skulle tvinga kommunerna att driva dubbla systemmiljöer, med ökade kostnader, minskad effektivitet och försämrad informationssamverkan som följd.

Konsekvenserna av sådan parallell utveckling är inte utredda i rapporten.

Kommunerna fråntas sitt handlingsutrymme

Ett genomförande av scenario 7 skulle frånta kommunerna rätten att välja leverantör och i samarbete anpassa systemstödet efter lokala, verksamhetsnära behov. Detta strider mot principen om kommunalt självstyre och neutraliserar den utveckling som sker när kommuner kontinuerligt utmanar sina leverantörer till förbättring och innovation.

Därmed skulle också värdefull kompetens och uppbyggd digital infrastruktur raseras.

Förslaget skulle alltså försämra den digitala nivån inom samhällsbyggnadssektorn, snarare än stärka den i linje med regeringens avsikter.

Kostnaderna underskattas

Erfarenheter från europeiska och svenska digitaliseringsprogram visar att statliga system leder till ökade kostnader, minskad flexibilitet och försvagad innovationskraft. Boverkets kostnadsanalys anger utvecklingsutgifter på cirka 46 miljoner kronor, exklusive drift, support och vidareutveckling. Det är en bråkdel av de verkliga kostnaderna i liknande projekt, som generellt blivit dyrare, mer försenade och mindre funktionella än planerat.

När leverantörer som Sokigo rullar ut ett nytt system har vi bemanning på plats hos kunden i många månader för att säkerställa full funktionalitet. Även om ett statligt system skulle bli nominellt kostnadsfritt för kommunerna riskerar de verkliga kostnaderna att bli betydligt högre än i dag.

Leverantörernas anpassningsförmåga underskattas

Den slutsats rapporten drar om leverantörernas begränsade möjlighet att anpassa befintliga system till nationella klassificeringsstrukturer stämmer inte. Sokigo och andra leverantörer arbetar löpande med att säkerställa att våra system uppfyller myndigheternas krav och kan anpassas när nya riktlinjer etableras. Sveriges bygglovsärenden kan alltså hanteras enligt Boverkets målbild, utan överflödiga investeringar i ett centralt system.

Om Sokigo AB

Sokigo är ett svenskt IT-bolag inom Addnode Group AB och levererar digitala verksamhetsstöd till kommuner och myndigheter i hela landet. Sokigos system hanterar över 80 procent av landets bygglovsärenden enligt 2024 års statistik från SCB, samt ett omfattande antal övriga PBL-, miljö- och tillståndsärenden.

För Sokigo AB

Carl-Johan Ahde, VD

Kontaktperson: Sebastian Lewenhaupt, sälj- och marknadschef (sebastian.lewenhaupt@sokigo.com)